Székesfehérvár, 1911. XVIII. évfolyam, 66. szám. Szombat junius 3.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

PÜNKÖSD.

Irta: VASS JÓZSEF dr. theol. tanár.

Pünkösd az Egyház születésének ünnepe.

Alapitása szerint megvolt már előbb is. Megvolt Péter primátusa és vele beleállt a világtörténelembe az a csudálatos hatalom, amelyet a pápaság néven ismerünk. Megvolt az apostok rendszeresitett intézménye és vele a püspöki tekintély, amely azóta is oszlopa és tartó gerendája a nagy világszervezetnek. Megvolt a hitnek és erkölcsnek egész krisztusi világnézete, megvoltak a szentségek, meg volt az áldozat, megvoltak a hivek, — szóval minden megvolt, ami szervezet és intézmény, ami eszme és elmélet — csak *egy hiányzott.* Az apostolok és tanitványok, mintha egy világtörténelmi kikezdés öntudatlan megsejtése fojtogatta volna őket, *féltek.* Az Egyház kész szervezete merev volt és rideg, bágyadt és erőtlen, mint a hideg tavaszi napra születő első szál gyöngyvirág, mint a vezetéksodronyok egy alvó világváros feje fölött, ha kikapcsolják belőlük az áramot.

Ezt a szorongó és bágyadt létezést változtatta át az első Pünkösd bátor és erőteljes életté. Olvassátok csak el az Apostolok Cselekedeteinek második fejezetét! Olyan az, mint az Istentől való születésnek örök himnusza. Az ősi szöveg naiv mondatai mögül vihar zugása hallatszik, lángok csapkodnak elő, a szavak mögött a hirtelen megindult Élet gazdagsága hullámzik, fürgeség, készség, rátermettség, nagy elhatározások rögtön munkába állának, mert *„megteltek mindannyian Szentlélekkel és kezdtek beszélni különféle nyelveken.*

Minden születés erők indulását jelenti, minden tavasznak virágos erdő az ideálja, minden virág gyümölcs szeretne lenni. Elérik-e utjukat, nem keressük. De az bizonyos, hogy acélrugókon járó félelmes törvények koronázzák be a születést halállal, a tavaszt téllel, a virágot hervadással. Ez-e vajjon sorsa az Egyháznak is? Háromszázéves tavasza után másfélezer év nem volt-e elég nyárnak és a legutolsó száz esztendőben nem őszt mutatnak-e Krisztus nagy fájának lepergő lombjai?

Ez a kérdés a hullámzó rezgések szabályszerüségével eddig minden száz esztendőben felvetődött. Megülte egy pillanatra a nagy szent Ágoston lelkét, amikor a keleti latin Egyház első ős térkében Észak-Afrikában könnyes szemekkel körültekintett és vér és romok és lángok között Ariánusokat látott ülni száz számra az Egyház tanitószékein. Megülte VII. Gergely pápáét, mikor az Egyház az ifju cezarizmus vasmarkai között vergődött. Megülte X. Leó lelkét, mikor Luther glóriás alakja fenyegető rémként nyugosztalta komor pillantását az örök városon, Az Egyház halálénekét üvöltötte a francia forradalom véres kórusa; pápák mellén gázolt Napolen lovagló csizmája és ha hatodik és hetedik Pius vigasztalan fájdalommal tértek kősirjukba, galamblelkü utódjuk X. Pius mindkettőjük keserüségét örökölte. Nem csuda, hogy rettenetes méltóságának terhei alatt meggörnyedve, régi pápák sirjai mellé omlik imádkozni és erőt gyüjteni.

Az erőnek és haldoklásnak ezen állandó történelmi tényét azonban egyetlen óriási valóság hordozza: *az élet.* Az Egyház élete. Az Ariánusok elmultak, az Egyház életben maradt. A protestantizmus keretek közé ékelődött, az Egyház pedig rég kiheverte Luther szekercéjének szörnyü csapásait. Sirba tért császársága romjai alá Napoleon és emlékezete is megszürkült, mikor az Egyház nálánál sokkal nagyobb embert szült és helyezett szent Péter trónusára, XIII. Leo pápát, a XIX. század világtörténelmének egyik vezérlő egyéniségét. Szóval az Egyház fája folytonos viharok között is virágzik, ereje a haldoklásban nem kisebbedik, hanem él. Nagy vigasztalás ez a történelmi megállapitás nekünk, akik fölött most is a halálharangot kongatják.

Az étkezőkocsiban.

— *A „Fejérmegyei Napló“* tárcája. —

(Szinhely: előbb egy kocsiszakasz, ez a nem igen praktikus találmány, utóbb az étkezőkocsi, ez az igen praktikus találmány, a Fiuméból Budapest felé törekvő gyorsvonaton).

I.

(A kocsiszakaszban. Hatnak van hely, de nyolcan ülnek benne, és még a folyosóról is ketten beletartoznak a felgyömöszölt podgyászuk révén).

Pincér (beszól a szakaszba): Tabledó vacsorát parancsolnak?

Egy urféle (szorongó vággyal): Hogy az?

Pincér (előkelő lenézéssel): Három korona.

Az urféle (köznyt erőltet, de kevés sikerrel): Köszönöm. (Tovább olvas).

Egy mama: Kérem, a kis fiamért is egészet kellene fizetni?

Pincér (mint fönt): Igen.

A mama (kis fiához): Bucikám, éhes vagy?

Bucika: Pejsze, hogy éhesz vagyot.

A mama: Akkor kérem, pincér, kettőt.

Pincér (leszakit két jegyet): Tessék.

A mama: Már lehet menni?

Pincér: Még nem. Majd jelezzük.

Egy ideges ur: Kérek én is. De egyes ülést adjon, a menet irányában. Mert én nem tudok visszafelé ülni. (Pedig most is ugy ül).

Pincér (nem törődve a kikötéssel): Tessék.

A mama: Kérem, kérem, nekünk is olyan helyet adjon. Ez a jegy olyanra szól?

Pincér (persze hogy azt mondja): Igen. Parancsol még valaki?

Egy ifju házas: Pincér, a tabledó után is lehet enni kapni?

Pincér: Lehet.

Egy kedélyes utas (félhangosan): De akkor drágább és rosszabb.

Az ifju házas (feleségecskéjéhez): Parancsolsz, édes?

A feleségecske (negédesen csucsoritja a száját): Ahogy te akarod, édes. (Megcsókolja).

Az ideges ur (orrát fintorgatja, mormog): Huszonharmadszor!

A kedélyes utas: Én is kérek egy jegyet.

Pincér (kiosztja a jegyeket, végig az urfélén s tovább megy).

Az urféle (a kedélyeshez): Kérem, szivesked jék megmondani, abba a három koronába az ital is bele van számitva?

A kedélyes; Igen. Viz.

Az urféle: Kristályviz?

A kedélyes: Kristyálytiszta kutviz.

Az urféle (ráncba szedi homlokát): Hm. És mennyi ételt adnak?

A kedélyes: Amennyi jut. Ha jut, adnak bőven. Repeáltatnak is.

Az urféle: Ugy értettem, hány fogást?

A kedélyes: Hármat és felet.

Az urféle: Felet?

A kedélyes: Felet. A sajt annak számit.

Az urféle: Sajt? Milyen sajtot adnak?

A kedélyes: Különfélét.

Az urféle: Köszönöm. (Számitani kezd a noteszében, és óriási lábakat ránt a 7 eseknek a vonat döccenései szerint, a nullái 8-asokká csavarodnak, az 1-esek pedig igen szép 3-asokká görbülnek).

A mama: Bucikám, ne edd most az az almát. Mindjárt vacsorázunk.

Bucika: Vacsojázunt? Mitoj? Hoj?

A mama: Nem itt. Egy másik szép szobában.

Bucika: Mitoj?

A mama: Mindjárt.

Bucika: Mitoj mingyájt?

A mama: Hát mindjárt.

Bucika: Tojla is jesz?

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete, AZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ. Ágy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Szines és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló és mindenes fiu felvétetik.

Mai lapunk 8 oldal.

00000315

Bár biztató ez a magyarázat, mégse adja okát az időnként mutatkozó elgyengüléseknek. Minket nem lehet kielégíteni annak egyszerű felemlítésével, hogy *„Krisztus velünk marad a világvégezetéig"* — meg hogy *emberek vagyunk és az emberi gyarlóságok az egyházban is érvényesülnek."* — Mi tisztán akarunk látni a történelem szövevényeiben, azért megállapítjuk, hogy az Egyház az emberiségben az emberiség fejlődéséhez való vizonyában nem egyedül a saját belső törvényei szerint determináltatik, hanem a fejlődés külső törvényeinek is alá van vetve, némely téren mint tényező, más téren mint egyedüli alkotó. Mint ilyen, átéli tavaszát, megéri korszakonkint nyarát, *kitermi ősszét* egyidőre, azután a saját maga által teremtett formák közé ágyazza be önmagát és átéli azt a korszakot, amikor meghaladottnak látszik, amikor elaggottnak hirdetik, amikor halálharanggal csenditenek füleibe.

Ez az Egyház decrescendója. Szándékkal nem mondok dekadenciát, mert ez nagyon könnyen félreérthető szó.

Ki nem látja meg azonnal, hogy az Egyház legutolsó évtizei nálunk Magyarországon a decrescendó jegyében folytak le? A gazdag magyar katholicizmus aranyba és biborba öltözötten, mint önmagát egyidőre kitermett fa, békés megnyugvással folydogáltatta megszokott tevékenységének patakjait, el-elszunditott és nem vette észre, hogy az idő viharszárnyakon rohan el fölötte és mellette, nem törődött az ellenséges áramlatok duzzadásával, seregeiknek szaporodásával s ma ott állunk, hogy a modern életnek és akciónak temérdek terét ádáz hatalmasságok foglalták le előtünk elvitatják az Egyháztól még a kulturképességet is — szóval sokszor erőteljes marok ragadja a lélekharangot. Az a kis vezércsoport pedig, a mely néz és lát és cselekszik és uj tavaszt sürget, ugy ül együtt, mint első Pünkösd napján az Apostolok és tanitványok, mert várja, mint ők várták, a Szentlelket, a felbuzdulást, az erők megindulását, de mégse ugy ül együtt, mint azok ültek, mert azok féltek, mert azokat *talán egy világtörténelmi kikezdés öntudatlan megsejtése fojtogatta*, ezeket meg *épen az élteti, hogy történelmi idők következtek el rájuk.*

A mai Pünkösd ebben az átfogó értelemben lesz igazán Pünkösd; ha meghozza az Élet gazdagságát, fürgeségét, készségét, a nagy elhatározásokat, ha meghozza nekünk az Erő öntudatát és a feladatok megoldásának éhségét.

Imádkozzunk *ezért* a Pünkösdért, testvérek! Elég volt a fásult nyugalomból!

Az állatvédő egyesületek feladatairól.

Irta: **CHERNEL ISTVÁN**, az O. Á. E. alelnöke.

Ma, a számitás rideg korában, amikor elsősorban anyagi értéke szerint mélegelünk mindent s a legközvetlenebb hasznot vagy az élvezetet hajhásszuk mindenben, nem csodálkozhatunk azon sem, hogy társadalmunk bizonyos hidegséggel fogad olyféle vállalkozást vagy egyesülést, mely a tömörülésben rejlő erőt nem forditja merően szükebb körök legközelebb eső érdekeinek megvalósitására, hanem inkább általánosan emberi, sőt eszményi célok elérésére.

Jellemző, de egészségtelen tünete ez korszakunknak, mert a tisztánlátó szemnek leplezetlenül megmutatja fejlődésünk ama szörnyen egyoldalu menetét, mely az értelem javára felbillentette a mérleg másik serpenyőjét, azt, a melyben az érzelem foglal helyet. Hogy pedig az egyensuly ilyen megbontása nem válik javunkra, azt máris tapasztalhatjuk. Ép ez okból fokozottabb mértékben szükségesek oly magasabb célok jegyében működő egyesületek, melyek a felvilágositás és közvagyonosság előmozditása mellett az érzelmek lágyitását, a kedély nemesitését, szóval az igazi emberi érzület finomitását ismerik feladatuknak s igy hatalmas eszközei ama törekvésnek, mely a nap-nap után mind mélyebb gyökereket eresztő s az emberek lelkületén már-már elhatalmaskodó dudvák: az önzés, a könyörtelenség, a nyegleség, a léhaság és a szeretetlenség ellen való küzdelmet irta fel lobogójára.

Határozottan ki merem mondani — bár első pillantásra ellenmondásnak látszik — hogy az állatvédő egyesületek is méltán foglalhatnak helyet ez emlitett irányzatot követő társulások sorában s csak tájékozatlanság, céljaik egyoldalu vagy felszines ismerete éleszti még azt a felfogást, mely hivatásukat lekicsinyli, kigunyolja, sőt nevetségessé teszi. És elég sajnos ez a felfogás még ma is uralkodó társadalmunk zömében, ugyannyira, hogy szinte kivétel, ha az állatvédelem eszméje mellett kardoskodónak szózata jóakarattal, méltánylással s nem mosollyal vagy leszólással találkozik.

Ilyen körülmények közepette valóban jól esik, mikor magam előtt látom e kies, történeti város közönségének ama lelkes csoportját, mely józan belátásának és mély érzésének adta tanujelét azzal a szándékával, hogy itt egy állatvédő-egyesület alapját vesse meg a mai napon. Nagyon jól érzem elhatározásuk egész sulyát s ép azért a legnagyobb örömmel siettem ide körükbe, hogy mint az állatvédelem ügyének egyik szerény harcosa, néhány irányitó szóval közremunkálkodjam uttöresükben s reámutassak tömör vonásokban ama feladatokra,

---

A mama: Nem tudom.

Az ideges ur (mérgesen néz Bucikára.)

Bucika (anyjához bujik): Mama!

A mama: No mi kell?

Bucika: Az a báci isz éhesz?

A mama: Melyik bácsi?

Bucika: Ott ni, amejit ojan cunán néz jám.

A mama (félrepillant arra a bácsira): Nézd csak Bucikám, milyen szép tehénke van ott a hegyecskén!

Bucika (oda se néz, csak arra a bácsira): Tehénte? Az a báci ott . . .

A mama (pirulva kezd egy állatmesét, Bucika élénk figyelmetlensége közepette).

Az ifju házas: Ugye, éhes vagy, édes? (Megcsókolja a feleségecskét).

A feleségecske (megcsókolja): Éhes? Mikor te mellettem vagy?! (Megcsókolja): Édes!

Az ideges ur (felugrik és kimegy a folyósóra): Fuj!

Egy folyosói ur (rögtön odaül a megürehelyre), Jaj, de elfáradtam. Borszasztó mégis, hogy a Máv. sohasem ad elegendő kocsit.

Bucika: Netöm itt van tocim.

A folyosóról bejöttt ur: Hehehe, milyen okos a kis bubi.

Bucika: Mama, ez a báci azt mondta, hogy én bubi vagyot. (Száját görbiti).

A mama (folytatja a mesét): Hát akkor a kis tehénke nagyot ugrott . . .

Pincér (jön visszafelé): Kérem, parancsol valaki Tabledó vacsorát? (Tovább megy).

II.

(Az étkezőkocsiban. Gyertyák égnek az asztalokon, mert elromlott a villany. Az utasok beözönlenek s a pincér jegyük szerint elültetik őket.

Az idegen ur: Kérem, kérem, én megmondtam, hogy a menetirányban adjanak helyet. Én nem tudok visszafelé ülni.

Pincér: Kérem, nekünk sorrendben kell kiadnunk a jegyeket.

Az idegen ur: De én nem tudok visszafelé ülni. Én rosszul leszek.

— *A kedélyes ur*: Tessék cserélni velem. Nekem mindegy.

Az ideges ur: Áh, köszönöm, köszönöm. Igen lekötelez. De miért étkezünk gyertyánál? A Mávnak nem telik már villanyra vagy olajra?

Pincér: Elromlott a vezeték.

Bucika: Mama, ez a néni nem utazott vejünt.

A mama: Nem, Bucikám, Ő másik szobában utazik.

Az ifju házas: Jól ülsz, édes? Nincs cug ott?

A feleségecske: Nem, édes, nincs cug, Egészen jól ülök. Te is?

Az ifju házás (megszoritja a feleségecske kezét): Én is. Ugye, emlékszel, mikor Velencében a gondolában ültünk?

A feleségecske: Óh, hogy emlékszem-e? Lehet azt feledni? Mikor a Glockenspielt hallgatjuk a gondolában, ugy-e?

A kedélyes ur. A Glockenspielt Velencében? (Nagyot néz).

A feleségecske: Igen, igen. Óh be gyönyörü volt, ugye, édes?

Egy hölgy (Bucikával szemközt): Kis fiu, föl ne döntse a poharamat.

A mama: Bucikám, ülj szépen, rendesen. Bocsánat nagysád.

A hölgy (kinéz az ablakon).

Egy ur (a mamával szemben): Pitt schén, der Bubi stösst immer meine Kniee.

A mama (érthetetlenül néz rá).

Egy ur: Kérrem á bubi rug nekem lábát.

A mama: Bucikám ne rugdosd a bácsi lábát. Ülj szépen, mert a bácsi megver.

Bucika: Medvejem én isz a bácit. Van osztojom.

Pincér (odaér a tállal): Parancsoljon.

A mama (Bucikának ad): Bucikám, tartsd ide a tányérkádat.

Bucika: Mi ez?

A mama: Jó husika. Kérsz salátácskát is?

Bucika: Nem téjet. Szajáta szavanu.

Egy kövér hölgy (a szomszéd asztalnál:) Hiába, csak Párisban lehet jól enni. Ugye, Soma?

Soma (az ura): Jó, jó. Azért ez a filé sem rossz. Csak egy kicsit kemény. Regina, kérlek, ülj egy kicsit odább.

Regina: Üljek tovább? Hogy üljek tovább? Üljek ki az ablakon?

Az idegen ur: De pincér, miért adnak jéghideg tányérokat a meleg ételhez? Ez kiszolgálás? Ez egy Waggon-Lits? Az utolsó korcsmában is tudják —

Regina: Hallod, Soma, ilyen rosszul még nem étkeztünk itt. Pedig már vagy százszor jártunk ezen a vonalon, mióta Riminibe járunk. Mindig rosszabb lesz a buffé, mi?

Soma: Hát jobb lesz? Persze hogy roszszabb lesz. Minden rosszabb lesz.

A német ur: Aba, Gnädige, sagen sie dem Bubi, er soll nicht aus meinem Glas trinken. (Mutogat).

A mama (félreérti a mutogatást): Aft, igen, igen. (A német ur poharából add inni Bucikának).

A német ur: Ah, das ist doch — He Kellna, Kellna! (A kellner a másik kocsiból berohan). He, geben sie mia an andres Glas, ja? Der Bubi hia — —

A feleségecske: Emlékszel, édes, milyen jóizüt ittunk a Lidón a kis korcsmában a vörös borból?

Az ifju házas: És milyen nyájasan mosolygott a vendéglősné reánk, mikor minden koccintásnál megcsókoltuk egymást.

A feleségecske: Alighanem kitalálta, hogy — — hm — — (pirul).

Az ifju házas: Igen, igen, kitalálta. Persze hogy kitalálta. Az arcunk sugárzásából, kezünk

00000316

a miknek megoldása leginkább eredményezheti; hogy gyümölcsöt teremjen a most elvetett mag.

T. alakuló közgyülés: a legtöbben azzal hozakodnak elő, amikor az állatvédelem kérdéséről szó esik, hogy minek még most az állatok ügye-bajával vesződni s érzelgős lelkek tulhajtott kivánságainak engedni, hiszen a gyakorlati élet sokkal közelebb eső, fontosabb feladatokat szab elénk. Törődjünk egyelőre csak a magunk dolgával s látván a lépten-nyomon felénk siró emberi nyomoruság ezerféle fokozatait, alapitsunk inkább embervédő-egyesületeket, szaporitsuk a kórházakat, gyermekmenedékhelyeket, szegényházakat s egyéb más humánus intézményeket.

No hát tökéletesen igaz, hogy embertársaink mindig előbbrevalók az oktalan állatoknál és váltig elismerem, hogy a humanizmus fenséges rugójától mozgatott intézményeinkre, azok szaporitására és fejlesztésére égető szükségünk van; ám mindez nem csak hogy nem zárja ki az állatvédő-egyesületek alakitásának szükségességét, hanem inkább még határozottabban követeli. Hiszen az állatvédők szándéka — ha szabad megkülönböztetni fokozatokat — még tisztább, mint a merőben emberbarátoké, mert még ideálisabb forrásból fakad s mintegy előfeltétele mindannak a sokféle gondoskodásnak, mely a társadalmat az emberszeretet nevében csoportositja és munkára sarkalja.

Nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy mi állatvédők nem akarunk egyebet, mint csupán az állatokat bántatlanul hagyni, vagy velük jól bánni, nemkülönben odahatni, hogy mások részéről se essék bántódásuk. Igaz, hogy közvetlen az állatok sorsa foglalkoztat. Legközelebb eső feladataink az állatok javát célozzák. Főtörekvésünk ugyanis, hogy minden uton módon megszüntessük a még sürün előforduló állatkinzásokat, megbotránykoztató zsarolásokat, amit az állatok fölöslegesen szenvednek tudatlan és gonosz emberek részéről; hogy tollal, szóval, tettel serkenteni igyekszünk arra, miképpen alakuljon emberi méltóságunknak megfelelően az a viszony, mely bennünket az állatvilággal szorosan összefüz; hogy kötelességünknek ismerjük támogatni a hatóságot az állatvédelem ügyében hozott törvényes intézkedéseink végrehajtásában; hogy a hol szükséges, a törvény hézagainak kipótolására, ott az állatvédelemre vonatkozó szabályrendeletek megalkotására figyelmeztetünk s azok megalkotásában közreműködünk; hogy elismerjük és jutalmazzuk azok törekvését, akik munkánkban támogatnak. Igy eljárva elérhetjük azt, hogy köztudatba menjen az az elv: *a mi nekünk fáj, ne tegyük azt más érző lénnyel se.* Szellemi kiválóságunkkal uralkodunk az állatvilágon. Uralkodjunk igazságosan s emberi mivoltunkhoz méltón. Hallgassunk az érzelem szavára is, mert pusztán az *értelem* nem emel még bennünket oly magasan a többi élőlény fölé, mint ahogy büszkén hirdetjük, hanem csak ugy fogunk igazán emberekké válni, ha *szivünk* érzéseit mindenkor összehangoljuk a hideg ész megnyilatkozásaival.

E közvetlen célunk mellett a közvetett — mire már utaltam is — az, hogy amikor az állatok létét elviselhetőbbé óhajtjuk tenni s őket az emberek zsarnoksága ellen oltalmazzuk, akkor egyszersmind nyesegetjük az emberi lélek fattyuhajtásait: az érzéketlenséget, a durvaságot, a vadságot, a kegyetlenséget és az önzést; tehát nemesitjük az emberek kedélyét, benne a szeretet lángját élesztgetjük, a közerkölcsök és a közjózanság ügyét munkáljuk hathatósan, vagyis azokat a bimbókat ápoljuk, melyekből az igazi boldogság illatos virágai fakadnak.

Nem ézelgősség a mi igyekezetünk lenditő kereke, hanem az a mélyebb érzés a mely sugalja, hogy undorral forduljunk el a szivtelenségtől, a kegyetlenségtől és a mely arra ösztökél, hogy oltalmunkba fogadjuk a tehetetlenebb, gyengébb lényeket. Az állat is ép ugy része a nagy természetnek, mint jómagunk; ő is ép ugy érzi a fájdalmat, a szenvedést, mint a teremtés legtökéletesebb lénye: az ember. A mikor azt hiszszük, hogy igy *több jog illet* meg az alacsonyabb szervezetekkel szemben, jusson eszünkbe, hogy megfelelően *több kötelességünk* is van irányukban, a miket elmulasztva s hatalmunkkal visszaélve, lelketlen zsarnokká válunk s féktelenül garázdálkodunk a gyámoltalanokkal. Ez pedig lealacsonyit, mert csak ak imélet, az elnéző jóakarat emelhet föl.

Az embert az emberben minél élesebben kifejleszteni: ez az állatvédő egyesületek feladatainak erkölcsi, etikai alapja.

Ámde nemcsak az irgalmasság hangja nógatja bensőnket az állatokkal való magunktartásában, hanem a *szép* és a *kellemes* iránt való érzésünk is. Az egész természet egyetemes megnyilatkozásában a fenségesnek, az örök szépnek kiapadhatatlan ősi forrása; de különösen az állatvilág az, mely életnyilvánulásainak ezerféle változatával, sürgő-forgó mozgalmasságával, szinezetének és alakjainak tarkaságával, az életmód, hangulatos, megkapó s oly gyakran igazi bensőséggel teljes mozzanatokban bővelkedő vonásaival megragadja figyelmünket, már csak az okból is, mert szokások, tulajdonságok dolgában a mienkhez legközelebb áll. Senki sem tagadhatja, hogy jóleső érzést kelt bensejében az állatok szines, örökké eleven életének szemmel kisérése. Vagy tán nem fakad-e bennünk öröm, a mikor a tél egyhanguságа, komor szintelensége után az állatvilág is megmozdul a tavasz első lágy fuvallataival s a madarak elragadó párszerző dalától hangos lesz a vidék? Nem érintenek-e kedvesen a hűség, az önfeláldozás, a hála, a szeretet remek példát a miket az állatok körében még felszines érdeklődéssel is tapasztalhatunk? Nem találjuk-e szépnek a magasságban szárnya szabadjában keringő sast? a tóságok csillogó tükre és a nádasok zöldje felett repkedő, vakitó fehér, lenge sirályt? a lombok közül a kiaranyló, fuvolázó sárgarigót? a déleg, koronás gimszarvast? a pompás ízomzatu paripát? a virágról virágra szállingó himes pillangókat? — Bizony cseppet sem ki-

---

szoritásából, a bő borravalóból . . . Óh, én akkor az egész világnak szerettem volna kikürtölni: Ide nézzetek, ez az én édes feleségecském! Van e még egy ilyen?!

A feleségecske: De kérlek, édes, ne tüzelj, mások is meghallják . . .

Az ifjú házas: Hopp, igaz. Azt hittem, megint a gondolában ülünk és megyünk a Pitti-palotába.

A kedélyes ur (megint nagyot néz): A Pitti-palotába — gondolán?

A hölgy (Bucikával szemben): Jesszusom, a ruhámra fröccsentette a levet! Hallatlan! De Nagysád kérem, nem tud vigyázni a gyerekére? Miért hozza a büffékocsiba az ilyen kis gyereket, aki nem tud rendesen enni?! A legszebb ruhám odavan!

Bucika (csodálkozva): Mama, méj tiabáj az a néni?

A mama (dühösen): Mert te egy utálatos kölyök vagy. Gyerünk! (Fölrántja Bucikát a székről és pirulva-sápadozva a távozás zordon terére lép csemetéjével.)

A német ur (diadalmasan): Habs's gedacht! (A lefröccsentett hölgyhöz): Gnädige, darf ich offeriren eine prächtige Putzpaste? Bitte ich werde es zeigen! (Elővesz egy puccpasztát és pár perc alatt kiveszi a foltot a ruhából. Diadalittasan): Sehen sie!

A hölgy: Ach, danke, danke.

A német ur: Befehlen eine, Gnädige?

A hölgy: Bitte. (Átveszi a pasztát). Danke.

A német ur: Tések nádsaga. Nur 3 Kronen.

A hölgy (nagyot néz): Tessék?

A német ur: Nur 3 Kronen. Ja, ja, ich bin nämlich der Agent voyageur der grossen Firma Bruchvald und Comp., welche diese Paste — sie heisst Nirwana-Paste — in 2 riesigen Fabriken producirt. Ein Tubus nur 3 Kronen, bitte.

A hölgy (csalódva bár, de kénytelen fizetni. Teszi ezt szó nélkül.)

A német ur (az odafigyelő Reginához): Befehlen auch, Gnädige? (Elővesz egy másik tubust.)

Regina (hidegen): 1 Krone geb ich.

A német ur (gunyosan): E zoj? Vielleicht auch e paar Galoschen noch dazu?! (Elfordul Reginától.)

Regina: Soma, hallod, milyen szemtelen ez?

Soma: Hát nem hallom? Persze, hogy szemtelen.

Regina: Pofozd fel.

Soma: Mivel?

Az ideges ur: Pincér, fizetek. Hallja: Fizetek!

Pincér: Igenis. (Tovább rohan).

Az ideges ur: Hallatlan, milyen idegesek ezek a pincérek. Ez egy Waggon-Lits? Ez kiszolgálás? Hideg tányérok. Gyertya. Igazán, borzasztó. És nekem ezen a vonalon kell járnom minden hónapban! Meg fogok bolondulni. Bizonyos, hogy meg fogok bolondulni.

(A vacsora ilyenképen lassankint véget ér. Az utasok fölkelnek; némelyek maradnak és söröznek.)

Egy sörözö ur (vizavijához): Nem tetszik tudni, mikor érünk Gyékényesre?

A vizavi: Nem tudom. Azt hiszem holnap délelőtt. De meglehet, hogy hajnalban. Igazán, momentán nem tudom megmondani.

A sörözö ur: Mert nekem ott át kell szállnom. Donga felé. Volt már uraságod Dongán?

A vizavi: Nem emlékszem rá voltam-e.

A sörözö ur: Az egy igen fejlődő városka. Határszél, vasuti állomás és hajóforgalma egyre növekszik. (A vizavi unalmasan néz ki az ablakon. A sörözö ur rendületlenül magyarázza tovább Donga fejlődési viszonyait, és rendületlenül issza a söröket.) Tetszik tudni, a vármegye, t. i. Csákmegye, nem akar eleget áldozni rá — —

A vizavi: (az ablak felé): Ah igen a vármegye!

A sörözö ur: Az alispán nem igen törődik semmivel csak az egykével, arról ir, beszél folyton. De olyan városok emelésével, segitségével semmit sem törődik, mint pl. Donga. Pedig Dongától sokat várhat a vármegye. Én ismerem jól a viszonyokat. Az alispánt eleget szidtam szemtől-szembe, tetszik tudni, én jóban vagyok a csákmegyei urakkal. A multkor is mondtam az alispánnak: Hallod, pajti, megbánod, hogy Dongával semmit sem törődöl. Tetszik tudni, én megyebizottsági tag lettem majdnem. Nevem — megengedi, hogy bemutassam magam: Abrincs Endre dongai birtokos.

A vizavi: Én Tormafalvy Akos, csákmegyei alispán vagyok.

A sörözö ur (rettentő zavarban): Ör-örvendek . . . (fölkel és eltünik. A vizavi mosolyogva néz utána. A sörözö ur a konyhában számol a pincérrel) Hat üveg sör . . .

A lefröccsentett hölgy, a pasztás vigéc és két ur két másik sarokban magukra maradnak. A hölgy — elegáns, feltünő — egy üres asztalhoz ül át, sört rendel, cigarettára gyujt és kis noteszbe jegyezget. A három férfi le nem veszi róla a szemét. A hölgy ügyet sem vet rájuk. Egyszer leejti a ceruzáját. A három férfi egyszerre oda ugrik — hiszen csak azt lesték, hogy a hölgy leejtsen valamit — összetütik a fejüket nagy koppanással az asztal alatt: Pardon! Pardon! Pardon! A hölgy felugrik és elsiet, a három ur buzgón keresi a ceruzát. Végre az egyik megtalálja.

Az ur: Megvan! (Kibujik az asztal alól). Tessék nagysád! (Szemét mereszti a hölgy hülk helyére. Körülnéz. Ledobja a ceruzát az asztalra. A másik kettőhöz(: Uraim, ezért kár volt a fejünket összekoppintani. (Nevetnek és elmennek).

Egy urféle: (félénken bejön): Pincér, mit lehet kapni?

Pincér: Sonkát, tojást.

Az urféle: Hogy egy adag sonka?

Pincér: Egy korona husz.

Az urféle: Akkor kérek egy — zsemlyét és egy üveg kristályvizet . . . **Kertész K.**

00000317

csinylendő az a sok gyönyörüség, báj, az az esztetikai élvezet, a mi az állatvilág szemlélése közben szemünknek, fülünknek kijut s a minek hijját nehezen nélkülöznök. Kötelességünk mindeme szépségeket — a menyiben érdekeinkkel is megegyezők — a magunk és utódaink számára biztositani, irántuk fogékonyságot ébreszteni és ezt az érzéket széles körben fejleszteni. Az élet felmorzsoló küzdelmei, torzsalkodásai közepette, ma inkább mint valaha, reászorulunk a természet nyujtotta szépségek megnyugtató élvezetére, hogy elfáradt idegeinket felfrissitve, ujult erővel haladhassunk előre és mind előbbre.

Az esztetikai mozzanat tehát a tiszta humanismus parancsszava mellett szintén hatalmas feladatokat szab az állatvédő egyesületek tevékenysége elé.

Azt mondhatná már most valaki: jó, jó hiszen mindez nagyon szép; de hát egyéb gyakorlati kézzelfogható hasznunk nincs abból, hogy az áiatokat védelmezzük?

Erre a kérdésre nem fejtörős a felelet, mert habozás nélkül kimondhatom, hogy modern gazdálkodás okszerü állatvédelem hijjával egyenesen elképzelhetetlen és váltig bizonyos, hogy minél odaadóbb gondossággal karoljuk föl, annál jövedelmezőbb lészen gazdaságunk és biztosabb jólétünk. Agyonsanyargatott, rossz bánásmódban részesülő, elcsigázott állatállomány nem teljesithet olyan munkát, a minőt a gondozott, erőteljes, egészséges; értéke is csekélyebb tehát, mint emezé. Az állatvédelem eszméjének köztudatosságával állatállományunk kétségtelenül fel fog javulni, a mi a közvagyonosodás öregbedését is jelenti. Az állat-védő-egyesületekre háramlik tehát, hogy felvilágositó szóval s ha kell a törvény erejével hassanak oda, hogy a jobb belátás a nép minden rétegébe beszivárogjon és az állatfajok jelentőségének helyes megismerése nyomán az előitélet és babona kivesszen. Reájuk tartozik az is, hogy a gazdaságunk szempontjából közvetve hasznos állatok sáfárkodását biztositsák és telhetően fokozzák. Valósággal állattenyésztéssel is foglalkozniok kell, nem a házi, hanem a vadon élő ama fajok szaporitásával, melyek a gazdaságunkat veszélyeztető káros állatokat pusztitják. Elég legyen e tekintetben utalnom a rovarirtó madarak szerepére.

Nem tulzás, hanem tény való, hogy Magyarország mezőgazdasága körülbelül 200 millió korona értékü kárt szenved évenként csupán a kártékony rovarok garázdálkodásától. Már most hogyan képzeljük, hogy ez a rettenetes kár csökkenjen, a mikor emberi oktalanság, ragadozó állatok, elemi csapások egyaránt szörnyü arányokban apasztják a kártékony rovarok legszámbavehetőbb ellenségeit: a hasznos madarakat s egyben — a mi a legnagyobb baj — a mikor egész kultüránkkal annyira meghamisitjuk a természet ősi állapotját, hogy a javunkra dolgozó madarak létezhetésének feltételei mind szükebbre szorulnak, sőt megsemmisülnek? Emberi erő és furfang egymagában nem bir a rovarcsapással megbirkózni; a józan ész tehát azt javasolja: céltudatos *tenyésztéssel* öregbitsük hasznos szárnyasaink állományát érdekeinknek megfelelő számban, pótoljuk, javitsuk mesterséges uton-módon — de mindig hiven utánozva a természetet — a mit tőle elvettünk, a mit rajta rontottunk. A madárvédelem terén tehát feladatunk abban csücsosodik ki leginkább, hogy: télviz idején célszerü etetőkön, megfelelő eleséggel könnyitsünk a szükséget szenvedő, hasznos madárságon, egyébként pedig biztositsuk és szaporitsuk alkalmas fészkelőhelyeiket, nemkülönben védelmezzük meg őket erélyesen ellenségeik ellen. Minthogy az odvas fák — éppen leghasznosabb madárfajaink kedvelt tanyái, — szintugy a bozótos, csepőtés, tüskés bokrozatok hovatovább megritkulnak, eltünedeznek: legyen gondunk arra, hogy mesterséges fészekodvakkal, mesterséges madárvédelmi ültetvényekkel, szóval rendszeres madártelepitéssel orvosoljuk a bajt. Az intenziv gazdálkodás nem lehet el a madarak munkája nélkül, sőt fokozottabb mértékben reá szorul. A ki tamáskodik ebben, annak csak egy példát emlitek: báró Berlepsch barátom az okszerü modern madárvédelem megalkotója, seebachi birtokát Németországban, mintaszerü madárvédelmi teleppé alakitotta át Parkjában 300, erdejében 2000-nél több fészekodu függ évek óta s ezenkivül egész birtokán a célnak megfelelően ültetett és nyesett fák és bokorcsoportozatok állanak, nem különben tócsák és vizes árkok találkoznak. A ragadozó állatok ellen mindenféle csapdát alkalmazott, szintugy a télen szükséget szenvedő madarak részére számos etetőt. E berendezésekkel elérte, hogy 1905-ben, a mikor a birtokát körülfogó, több négyzetes kilométernyi erdőségeket a tölgyfalevél sodrópille (Tortrix viridana) hernyói teljesen csupaszra rágták, a tulajdon kertje és erdeje zöld szigetként virultak a kopár, barna vidéken, jeléül, hogy a kellő számban jelenlévő madárság tökéletesen féken tartotta ott a lomb veszedelmes ellenségeit. Közvetlen tapasztalásból ismerem Berlepsch bárónak ezt a madártelepét s gazdaságát — noha magas kulturáju vidék középpontjában fekszik — csakis legősibb állapotban megmaradt Duna-ligeteink madáréletével mérhetem össze.

Türelemmel és következetességgel kellő szakszerüséggel eljárva, aránylag rövid idő multán is felszaporithatjuk bizonyos vidék madárállományát Lakóhelyemen, azóta, hogy 1902-ben megalakitottam az állatvédő egyesületet és 65 etető felállitásával gondoskodtam a téliviz idején éhező madarakról, a gyümölcsösökben és kertekben pedig százával függesztettem ki a mesterséges fészekodvakat, madaraink állománya jócskán felszaporodott, kivált a cinegék száma a régi állomány 4—5-szörösére emelkedett. Szőlőmben és gyümölcsöskertemben pedig, a hol ezelőtt egyetlen fészek sem volt, mesterséges ültetvényekkel és odukkal 15 év folyamán 24 madárfajt telepitettem meg, 37 fészkelő párban. Sőt egyik sétáló helyünkön fészkelésre birtam egy olyan madárfajt is, a *kormos légykapót* (Muscicapa atricapilla), melynek hazánkban való fészkeléséről eladdig nem volt biztos tudomásunk.

De nemcsak a vadon élő hasznos állatok telepitésére kell az állatvédő-egyesületeknek gondot forditaniok, hanem az állategészségügyre is. Mennyi kivánságot vált ki belőlünk ez a kérdés, hogy többet ne emlitsek: a járványokra s kivált a veszettségre hivom fel figyelmüket. Mennyi gondatlanság, mennyi közöny beszélő bizonysága ez a borzasztó betegség sürü ismétlődése! Pedig tiszta sor: odaadóbb gondoskodással, az állatvédelem eszméjének hóditásával, ez a rém és egyéb állatfertőző betegségek is sokkalta ritkábban veszélyeztetnék testi épségünket és a gazdák zsebét.

Ime t. alakuló közgyülés, nagyjában ezek a teendők alkotják az állatvédő-egyesületek feladatait. Merő jóindulattal egymagunkban is sokat tehetünk az ügy érdekében, de igazi, általános sikert csak a szervezettség, az erők tömörülése, terv- és szakszerü irányitása és felhasználása biztosithat.

Nem terjeszkedhettem ki ez alkalommal feladataink részletezésére, nem sorolhattam fel: mit, miért és hogyan kell cselekednünk. Ezekre nézve tüzetes tájékoztatást nyujt az a bőséges irodalom, mely immár e téren is fellendült. Esetről esetre pedig kezünkre járhatnak: az *Országos Állatvédő-Egyesület* és a madárvédelem dolgában: *a m. kir. Ornitologiai Központ*, mely intézet a földm. miniszterium ügykörébe osztva egyenesen erre hivatott. És tartsuk meg iskoláinkban országszerte a *„Madarak és fák napja“* ünnepségét, alakitsuk meg tanintézeteinkben mindenütt az *„Ifjusági Madárvédő Ligát“*, mert ezek az intézmények a leggyökeresebb ható tényezői mindannak, a mit elérni akarunk. Hozzáértéssel, lelkesedéssel megvalósitva e két intézményt, mely a minden jóra legfogékonyabb, érintetlen, lágy gyermeki kedélyre hat, lehetetlen, hogy idővel ne keletkezzék egy jobbérzésü, az állatok jelentőségéről és értékéről a mostaninál tájékozottabb nemzedék. Addig azonban, mig ez a reményünk teljesülhet, megfeszitett munkával, lankadatlan kitartással, közönyösséggel, gúnnyal, tudatlansággal, gonoszsággal szembeszállva szolgáljuk az állatvédelem ügyét, mely egyszersmind müvelődésünk ügye is. Néhai való báró Eötvös Józsefünk mondja egy helyen: „Népek, nemzetek kulturájának fokmérője az állatvédelem; minél intenzivebb ez, annál tökéletesebb az“. És számok adnak neki igazat. Angliában közel 500, Németországban 300-nál több, a kis Norvégiában 20 állatvédő-egyesület müködik; nálunk pár év előtt alig egy-kettő volt s csak az utóbbi években sikerült számukat 30-ra szaporitanunk. Édes kevés ez egy akkora országban, mint Magyarország, melynek lakossága a 20 millió felé növekedett.

A jövő derübsebb képe mégis már felénk mosolyog és váltig remélni engedi, hogy a meginduló fejlődés tartós és mind nagyobb arányu leszen. Ennek ujabb bizonysága, hogy e kies város és megye nemes lelkületü közönsége is táborunkba lépett, a mi bizonyára megnyugvást kelt a haladás minden barátjában és lelkes örömöt kivált az Országos Állatvédő-Egyesület kebelében, mely elsősorban gyarapodott tettrekész segitőcsapattal.

A midőn szives türelmüket hálásan megköszönöm, engedjék meg, hogy mint az O. Á. V. E. képviselője az anyaegyesületnek legmelegebb üdvözletét tolmácsolhassam, támogatásunkat eleve is megigérjem s végül kifejezést adhassak ama hő kivánságomnak, hogy kisérje nemes felbuzdulásukat áldás és teljes siker.

UJDONSÁGOK.

— **Bérmálás.** Városunkban a bérmálás szentségét holnap d. e. osztja ki Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök. A szertartás reggel 8 órakor kezdődik. A főpásztor először szentbeszédet, majd ünnepi szentmisét mond, a mely után kiosztja a bérmálás szentségét.

— **Az Oltáregylet** havi szentmiséje nem Pünkösd vasárnap, hanem hétfőn (5-én) reggel 8 órakor lesz a szemináriumi templomban.

— **A német mezőgazdák.** A minap irtunk már róla, hogy a nagynémetországi mezőgazdák kirándulást tettek hazánkba, hogy földmivelési viszonyainkat tanulmányozzák. Akkor Károlyi József gróf csurgói birtokát látogatták meg, e hét keddjén pedig Martonvásáron, Dréher Antal birtokán jártak. Vezetőjük *Meszleny Pál* főispán, nagybirtokos volt, aki mindvégig szakszerü magyarázatokkal szolgált a vendégeknek. A német gazdák a legnagyobb megelégedéssel szemlélték a gyönyörü birtokot s mintaszerü berendezését, s mint magyarországi tapasztalataik eredményét leszürték, hogy sok olyan dolgot láttak, amelyeket a maguk javára értékesithetnek.

— **Ifjusági lövészverseny.** Hatalmas érdeklődés mellett dörgött le az ifjusági lövészverseny a katonai lövöldében, a tegnapi napon d. u. 3 órakor. Megjelent a helybeli középiskolák igazgatósága és tanári kara, valamint nagy számban a város érdeklődő közönsége. A versenyt Tóth Béla m. kir. honvédszázados vezette, ki elsőben is a Honvédelmi Miniszterium által küldött érmeket tüzte ki azoknak az ifjaknak, kik egész éven át a legjobb eredményeket értek el. Ezek a következők:

00000318

Gymnázisták: Czimbál Ferenc, Schmidt Lajos, Kovács Pál, Fodor Kálmán, Stoflitz János.

Reálisták: Sacher Jenő, Petrás Sándor, Savanyu Lajos, Maron Árpád, Freud Miksa.

Ezután kezdetét vette a verseny. A 80 diák kezében sűrűn puffogtak a puskák. A közönség a legnagyobb megelégedéssel, sőt meglepetéssel konstatálta, hogy mily biztossággal és hidegvérrel kezelik diákjaink a fegyvert. Ennek érdeme Tóth Béla százados illeti, ki a fiukat oktatta s velük e fontos és hazafias tornát megkedveltette. A verseny eredménye a következő volt:

Gymnazisták:

I. Katona Gyula	32	talált
II. Pető István	30	„
III. Halassy Lajos	23	„
IV. Schmidt Lajos	20	„
V. Bernát Lajos	19	„

Reálisták:

I. Aschenbrenner Ernő	46	„
II. Petrás Sándor	32	„
III. Somogyi György	21	„
IV. Melczer József	20	„
V. Kolb Ferenc	17	„

A nyertesek értékes tárgyakat kaptak.

A verseny befejezése után Sréter István m. kir. honvéd őrnagy intézett beszédet az ifjusághoz. Köszönetet mondott a Honvédelmi Miniszternek, ki a lövésztanfolyamot lehetővé tette s a kiváló lövészeket éremmel tüntette ki. Köszönetet mondott Székesfehérvár városának, a középiskolák vezetőségének, az ifjuság oktatójának s mindazoknak, kik jutalomtárgyakat ajándékoztak. Figyelmeztette az ifjuságot, e férfias sport nagy fontosságára, ha egyszer fegyverrel kell védeni a hazát.

Az értékes dijakat a következők ajándékozták: Lóskay Gábor altábornagy, a 17. honvédgyalogezred, 12. dzsidás-ezred, Fejérmegyei Takarékpénztár, Városi Takarékpénztár, Közgazdasági Bank, Kereskedelmi Bank, Grünfeld Jakab, Főgymnázium, Főreáliskola.

— **A tanitók fizetése.** Maros-Torda vármegye legutóbbi közgyülése elhatározta, hogy felir a kormányhoz a tanitók fizetésének rendezése tárgyában. A feliratot tegnap reggel Fejérvármegyének is megküldötték pártolás végett. A következőket kéri a felirat a kormánytól: Szüntesse meg a kormány a válaszfalat, mely fizetésdolgában az állami és felekezeti tanitók között áll. Kapjanak a tanitók ugyanoly fizetést mint azok az állami tisztviselők, akik középiskolai érettségivel birnak, illetve soroztassanak a fennálló fizetési rendfokozat XI, X. és IX. osztályába. A kántori teendők a tanitói munkától külön választassanak és külön dijazatassanak. Mint halljuk Fejérmegye pártolni fogja ezt a feliratot.

— **Eljegyzés.** Simon Lajos helybeli fodrász eljegyezte Richter Annuskát, Richter János helybeli lakos kedves leányát.

— **A vizvezetéki bizottság** f. hó 2-án d. e. 11-órakor ülést tartott. Egyetlen nevezetessége az ülésnek főmérnökünk azon bejelentése volt, hogy a vizvezeték eredeti terveit 53000 korona kiadási többlet erejéig meg kell változtatni. A hálózatba több olyan utcát vesznek be, melyek a régi tervbe nincsenek fölvéve s a tervezett 24 közkut helyett 30-at fognak felállitani. Az ülés többi tárgyai jelentéktelenek.

— **A kereskedők figyelmébe.** A székesfehérvári közs. iskolaszék a m. kir. belügyminiszternek f. évi márc. 20-án 1929|eln. sz. alatt kelt rendelete alapján ápr. 24-iki ülésében utasitotta a közs. isk. tanitótestületet, hogy szigoruan ügyeljen fel arra, hogy a tanulók csakis magyar gyártmányu tan- és irószereket (ceruzát, tollat, tollszárt, irkát, papirt, gumit, festéket stb.) vásároljanak. Felhivjuk azért az érdekelt kereskedőket, hogy évi szükségletük beszerzése előtt az iskolák igazgatóságától, vagy a közeli iskola vezetőtanitójától kérjenek utbaigazitást arra nézve, hogy milyen iró- és tanszereket tartsanak raktáron, mert ha idegen gyártmányu szereket árusitanak, a tanitók a rendelethez képest meg fogják tiltani növendékeiknek, hogy iskolai szükségleteiket kereskedésükből szerezzék be. *A székesfehérvári közs. iskolaszék.*

— **Halálozás.** Kronhoffer Mátyás f. hó 1-én d. e. fél 11 órakor, életének 19-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 2-án d. u. 6 órakor volt Alsó-Királysor 8. sz. alatti gyászházból.

Özv. Pehaker Jánosné sz. Peidl Magdolna f. hó 1-én d. u. 80 éves korában meghalt. Temetése ma d. u. volt a Sár-utcai gyászházból.

— **Alexovics Vazul.** Ez a név valamikor nagy fontosságu volt. Magyarország kulturhistóriájában. Első remete szent Pál szerzetesbéli pap volt, kitünő szónok, a kinek hire egész Magyarországon szétterjedt. Mikor mint a pesti egyetemi ifjuság szónoka 1796-ban meghalt, a pesti főiskolai ifjuság három hónapig gyászolta a hit és tudomány nagy halottját. Beszédei az akkori korszellemhez és hallgatóinak lelkületéhez alkalmazott voltak a mikor a francia forradalom a királyt és az Istent akarta trónjáról letaszigálni. Sokat ostorozta beszédeiben a világ hiuságát, az élvhajhászatot s hallgatóinak szivére köti a bünbánatot, önmegtagadást, a hitet és a keresztény életet. Szóval olyan, a kinek munkája a mai kor szónokainak is kitünő anyagot szolgáltat. Benedek J. Buzárovits Gusztáv kiadásában az III. kiadásban sajtó alá rendelte a kitünő szónok munkáit. Nagy szolgálatot tett vele, mert a nagyhirü szónok munkái ma már csak elvétve a ritkaságok között találhatók fel. A szónoklat iránt érdeklődők nagyon értékes munkát vesznek meg 4 koronáért, ha megrendelik Alexovics Vazul munkáit.

— **Egy kis leány balesete.** Megdöbbentő szerencsétlenség érte Riffer Géza dr. kerületi orvost. Kis leánykája, az 5 éves Klárika apró nénjével Móron időzik nagyatyjánál Czaher János nyug. gazdatisztnél. A kis leányok csütörtökön délután a gyermekek kiváncsiságával fölmentek a padlásra, a honnan a kis Klára egy nagy skatulyával a kezében akart lejönni. Szerencsétlenségére azonban a skatulya elfogta a leányka elől a látást s az elhibázván a lépcsőn a lépést, 4 és fél méter magasságból fejjel lefelé bukott s szinte élettelenül terült el a földön. Szauer György dr. körorvos rögtön ápolás alá vette a kis beteget, táviratilag hivták a szerencsétlen szülőket, a kik még az éjjeli vonattal odaérkeztek az édes kis Lála betegágyához, a kinek máskor csevegő ajkai a nagy fájdalom miatt fehéren és némán lezárva voltak. Amint megállapitották: a kis beteg agyrázkódást s valószinüleg koponyarepedést szenvedett. Édes atyja másnap Budapestre utazott s Manninger Vilmos doktorral, a kiváló sebésszel konzultált a kis beteg állapota felől, akinek baja nem életveszélyes ugyan, de sok aggodalomra ad okot. Hogy mivé fejlődik, csak a jó Isten tudja, a kihez sokan imádkozunk az édes kis Lála mielőbb való felgyógyulásáért.

— **Tornaverseny.** A székesfehérvári áll. főreálisk. 1911. junius 10-én (szombat), d. u. 5 órakor tartja zene mellett az intézet udvarán tanulóinak tornaversenyét. *Műsor*: Felvonulás. Szabadgyakorlatok zenére. Szertornázás. Verseny mászásbol, futásból, suly dobásból, lovon rudugrásból. Kötélhuzás. Vivás. Kapuvédőjáték. Dijak kiosztása. Elvonulás. Belépődij 60 fillér, katonáknak, őrmestertől lefelé, tanulóknak és gyermekeknek 40 fillér.

— **Rajzkiállitás.** Az iparos-inasiskola a pünkösdi napok alatt, földszinti tantermében, megtekintésre kifüggesztette növendékeinek a rajzait. Igazán közhasznu tevékenységet végeznek iparosaink, ha a kiállitott rajzokat megtekintik és tárgyilagos birálatukkal és véleményükkel irányt szabnak az iparostanulók szakszerü kiképzésének, mert közgazdasági szempontból elsőrendü tényezőnek tartjuk iparosaink versenyképességét. Ezt pedig csak szakszerü kiképzés által érjük el. Ugy tudjuk, az ipariskola igazgatójának a rajzok kiállitásával épen az a célja, hogy az iparosmesterek véleménye alapján megismerje azokat a hiányokat, melyek pótlásra szorulnak. Kérjük tehát a nagy közönséget, s főleg iparosainkat, hogy minél többen látogassák meg a kiállitást. A rajzok a két pünkösdi napon délelőtt 9—12-ig és délután 3 órától 5 óráig megtekinthetők.

— **A Székesfehérvári Torna Club** zászlószentelési ünnepségének sorrendjét következőképen állapitotta meg: Clubtagok pünkösd hétfőn délelőtt 10 órakor gyülekeznek a Szent István teremben és együttesen vonulnak a székesegyházba. Felszentelés után a zászlószögek beverésére visszamennek a Szent István terembe. Délben 1 órakor tornászebéd a kath. kör kistermében. Fél 4 órakor atletikai és torna verseny. 9 órakor táncestély a Szent István teremben. (Pünkösd vasárnap este 9 órakor tornászösszejövetel a Vörösmarty-kör kerti helyiségében.)

— **Egy község viz alatt.** Pázmándon szinte mindennapivá vált a felhőszakadásszerü esőzés. Az eredmény meg is látszik. A Pázmándhoz tartozó Bágyompusztát egészen elöntötte a viz, ugy hogy a cselédséget ki kellett lakoltatni. A kissé lapályosabb helyen fekvő földek mind viz alatt vannak. A termésben természetesen nagy a kár. De nem csak a földeken, hanem bent a faluban is rombolt a viz. A templomnak ugyanis nyugati oldala magas töltésen áll. Ennek a töltésnek jó része az esőzés következtébe lezuhant. Csak 40—50 cm. széles töltés maradt meg a haranglába fala mellett. Ha sürgősen ki nem javitják, nagy a veszély, hogy a torony is a mélységbe fog zuhanni. Ennek elkerülése végett a község előljáróság intézkedést tett.

Nagyon sok olyan betegség van, mely nem szervi hibákból ered és melynek nem komolyabb elváltozások képezik alapját, ennek dacára heves és kinzó fájdalmakkal járnak. Mrnden tapasztalt orvos tudja, hogy ily esetekben az emésztési működésben van a hiba, vagy a gyomor nem működik kielégitő módon, vagy a belek fejtenek ki renyhe müködést.

Ily esetekben nem rendel mást, mint fél vagy egy egész borospohárnyi természetes **Ferencz József**-keserüvizet, melyet a betegnek naponkint reggel éhgyomorra kell meginni. Ez az egyszerü olcsó és kellemes kura minden ebből eredő bajt: rosszullétet, szédülést, fejtájást, bágyadtságot stb. rövid idő alatt teljesen megszüntet. Az igazi Ferencz József viznek jó az ize és valóban jót is tesz!

— **Állatvásár a tilalom dacára.** Lovasberényben a legutóbbi állatvásárt a tilalom dacára megtartották. A vármegye alispáni hivatala most utasitotta a főszolgabirót, hogy inditson ezügyben vizsgálatot a község előljárósága ellen.

— **Állategészségügy.** Fülén a ragadós száj és körömfájás ujból fellépett.

— **Tüz van!** Ily kiáltasok hozták izgalomba tegnap Szabadbattyán lakóit. Tóth Ferenc ottani lakos nádfedeles háza eddig még ismeretlen okból kigyuladt és meg sem lehetett menteni. Tisztára leégett. A tüz keletkezésének okára nézve vizsgálatot inditottak.

Fogak Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5 sz. a. I. emelet Zirci templommal szemben.)

— **Jégverés.** Csak néhány nappal ezelőtt irtunk arról a borzalmas jégverésről, mely tönkreverte Fejérmegye nyugati részének nagy részét, most meg a megye keleti részéről kapunk szomoru hireket. A tegnapelőtti viharos időjárás Vál és környékén tombolta ki magát egy hatalmas jégesővel, miáltal óriási károkat okozott az ottani földesgazdáknak. Vál községben f. hó 1-én este 6 óra tájban fél óráig tartó jégeső volt. Galambtojás nagyságu jegek estek sürüen s tönkretették a multkori dér által még meghagyott szőlőt.

— **A kisbéres balesete.** Hajas József 14 éves gazdasági cseléd a zichyujfalusi urodalomban tegnap délelőtt egy ökrös szekéren szénát hordott. Az uton egy száguldó automobiltól az ökrök megvadultak, a szekeret elragadták s a fiu leesett a szekérről, de oly szerencsétlenül, hogy jobb lába eltörött. Behozták a Szent György-közkórházba.

00000319

CZOLNER VINCE

gyógyszertára

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

Az összes bel- és külföldi

különlegességekben

—

Pipere- és illatszerekben

—

Orossebészi

mű- és kötszerekben

—

Vegyvizsgálatok eszközöltetnek.

Székesfehérvár sz. kir. város rendőrkapitányságától.

3867 szám.|kap. 1911.

Árverési hirdetmény.

Alulirott mint az árveréssel megbizott rendőrbiztos ezennel közhirré teszem, hogy a székesfehérvári rkapitányi hivatal mint I-ső foku iparhatóság fenti számu határozatával elrendelte, hogy Deutsch Simon kézi zálogházában levő mindazon zálogtárgyak, melyeknek kiváltási határideje f. évi május hó 10-én lejárt, az 1881. évi XIV. t.-cikk 15—20. §§-a értelmében árverés utján eladassanak.

Ezen határozat következtében a ki nem váltott zálogtárgyakra az árverést folyó évi junius hó 16-ik napjának délelőtt 9 órájára a helyszinére Iskola-utca 6 szám alá kitüzöm és erre a venni szándékozókat oly értesitéssel hivom meg, hogy az árverés alá kitüzöm és erre a venni szándékozókat oly értesitéssel hivom meg, hogy az árverés alá kerülő tárgyak hatósági felügyelet és készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés alá kerülő tárgyak az árverés előtti napig meghosszabithatók, vagy kiválthatók.

Az ezen tárgyakról szóló jegyzék az árverést megelőző 15 napon át alulirottnál a rendőrkapitányi hivatalban a hivatalos órák alatt, a zálog-intézetben pedig az üzleti órák alatt betekinthető.

Székesfehérvár, 1911. évi junius 1 én.

Sulyok János.
rendőrbiztos.

Székesfehérvár, szab. kir. város hatóságától.

4044|1911 szám.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár, szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 9—791|1911 szám alatt kelt és a m. kir. belügyminisztemek 52171|III—b—1911 szám alatt jóváhagyott határozata folytán a törvényház mellett 1760 □-öl városi területnek 8 házhelyre felosztott részei a mérnöki vázrajzban kitüntetett nagyságban, örökáron leendő eladása rendeltetvén el, ezen jogügylet létrehozatala céljából a helyszini nyilvános árverés megtartására **1911. évi junius hó 22-ik napjának d. e. 9 óráját** tüzöm ki.

A mérnöki vázrajzon jelzett 2—5 térkép számu □-ölenként 50 korona, a 6—9 térkép számu részletek □-ölenként 30 kor. kikáltási áron alul eladatni nem fognak.

Bánatpénzül a □-ölek értékének megfelelő 10% az árverés előtt a hatósági kiküldött kezéhez teendő le és az árverési feltételeg sajátkezüleg aláirandók mi által árvezezők ezen feltételeket magukra nézve kötelezőknek ismerik el.

Felhivatnak árverezni szándékozók, hogy ajánlataikat a kitüzött helyen és időben tegyék meg.

Az árverés egyéb feltételei alulirott hivatalos helyiségében (városház 12. sz.) a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Székesfehérvárott, 1911. évi május hó 30 án.

Polczer Péter,
gazdasági tanácsos.

Balatonaliga

fürdőtelep megynitása!

Van szerencsénk a m. t. közönséggel tudatni, hogy a

balatonaligai vendéglő

f. hó 1-én megnyilt.

Penzió rendszer!

Mérsékelt árak!

Kirándulók részére árkedvezmény!

Nagyobb kirándulások előzetes szives bejelentését kérjük.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérik, kiváló tisztelettel

Aubeck és Hrabál

vendéglősök.

Telefon-szám 43.

Székesfehérvári Takarékpénztár.

Giró-számla az Osztrák-Magyar banknál.

Cheque- Clearing-számla a magy. kir. postatakarékpénztárnál 2257. szám alatt.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyószámlára. A kamatot az intézet fizeti. Folyósit jelzálog kölcsönöket, leszámitol váltókat, előleget ad értékpirokra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Alapittatott 1845. évben.

HIRTLING PÁL

ÉS FIAI

Motorerőre berendezett kocsigyártó telepe.

Üzlet: Tolnai-utca 16. **Székesfehérvár** Raktár: Simor-utca 3.

Raktáron tartok minden fajtáju kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

Javitásokat u. m. kovács, bognár, fényező és nyerges munkákat jutányos áron eszközöljük.

Feltétlen bizalmat kérek!

Lábbal tapossuk a padlómázát s ez okból szükséges, hogy ez tartós legyen. Aki nehány fillér megtakaritása végett olcsóbb, értéktelen gyártmányt vásárol

kidobja a pénzét!

Én csakis az általam készitett padlófénymázt ajánlom

Ifj. Tögl Gyula

padló-lakk és olajfesték-gyárából.

Székesfehérvár, Városház-tér.

A Szerecsenhez.

PORTLAND és ROMÁN cement nagy raktár!

Tiszta borostyánlakkból készitett

Padlómázam

tartósság, fény és keménység tekintetében felülmul minden más gyártmányt.

Telefon szám 224.

00000320

VÉDJEGY.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusitó ezen védjegyről ismerhetők fel.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusitói ezen védjegyről ismerhetők fel

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusitanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER- és varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjegygye ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
— SZÉKESFEHÉRVÁR. —
Nádor-utca Töltényi-féle ház.

A kész szőlővédelmi porok közt legrégibbek és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve: a

dr. HASCENBRANDT porok.

ÉS PEDIG

Bordói-por

a levelek és vesszők peronospórája és a

Rézkén-por

a fürtperonospora és liszthartmatellen.

Ezen utóbbi szer segélyével a mult évben sikerült sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A bordói por ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 64 fill., kisebb kbaná 68 fill.

A rézkénpor ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 44 fill. kisebb zsákokban 48 fill.

Magyar Mezőgazdaság Szövetkezete
Budapest, V. Alkotmány u. 31. szám.

A porok azonkivül kaphatók:
Fitz Pál és Fiánál, Kovács Pálnál, Szigethy Testvérek-nél Szfehérvár. Gars Józsefnél, Steiner Lázárnál, Steiner Gábornál Moór, Déry János és Fiánál Ercsiben.

Asztali és csemege borok, hazai és francia pezsgők.

ÜZLET ÁTALAKITÁS.

Tisztelettel értesitjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy Nádor-utca 19. szám alatt évtizedek óta fennálló üzletünket a nagybani osztálytól elválasztva-, ujjonnan berendeztük és

füszer és csemege kereskedéssé

alakitottuk át. Raktárunkat minden ezen szakmába vágó legjobb minőségü árukkal szereltük fel és azokat a legjutányosabb árakért bocsájtjuk a fogyasztó közönség rendelkezésére.

Szives pártfogást kérnek

PINKÁS ZSIGMOND és FIAI.

Csemege sajtok, prágai sódar, felvágottak.

Saját pörköldénkben előállitott naponta frissen pörkölt kávék.

Halak, Conservek, Likőrök.

FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR SZÉKESFEHÉRVÁR.

„Az ember jómódva nem az teszi, amit megszerez, hanem amit megtakarit."

A takarékosságot a lakosság minden rétegében előmozditandó amerikai módon *házi-takarékperselyeket* bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyü módon gyüjthetők. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet, minthogy a perselyeket zárva, kulcsok nélkül bocsátjuk a felek rendelkezésére és igy a fél annak a kisértésnek, hogy megtakaritott pénzét esetleg céltalanul elköltse, könnyen ellentállhat.

Ezen módon mindenember vagyonra tehet szert.

E rendszer előnye abban áll, hogy minden család, a család minden tagja naponként félre teheti és mindjárt otthon a szó szoros értelmében takarékpénztárba rakhatja a nap bármely órájában, bármely cimen megtakaritott filléreit, melyek különben talán elkallódnának, mig igy apránként és háztartásunkban alig észrevehető kis részletekben összehalmoztatván, — idővel főkévé nőnek, mely boldogulásunknak vetheti meg alapját vagy a mely — a megpróbáltatások napjaiban — jó segitségünk, támaszunk lehet.

És gondoljuk meg csak: milyen takarékosságra szoktató és nevelő hatása lesz egy ilyen kis házi takarékpénztárnak minden családban — a gyermekekre nézve, midőn látják: mint nő — ugy szólván — szemeik előtt: koronává a fillér és százas bankjegygyé a korona. Közvetlen szemlélet és tapasztalat győzi meg őket a takarékosság erényének üdvös és hasznos voltáról. És mert a jó példa hat: takarékos szülőknek takarékosak lesznek a gyermekeik is.

Hogy a t. c.-nek is módot nyujtsunk, kereseti fölöslegének könnyü módon való gyüjtésére, ami tudvalevőleg sokkal nehezebb, mint annak megszerzése, hajlandók vagyunk, ha nálunk legalább 5 koronát betét gyanánt elhelyez,

1 HÁZI TAKARÉKPERSELYT

Takarékpénztár minden családban.
Alaptőke 300,000 korona. Tartalékalap 250,000 korona.
Betét állomány 7 millió korona.

izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül, ingyen rendelkezésére bocsátani.

A nálunk elhelyezett 5 korona biztositék gyanánt szolgál ugyan, mindazonáltal az mint rendes takarékbetét a t. c. tulajdonát képezi és a szokásos módon kamatoztatik. A takarékperselylyel időről időre intézetünkhöz méltóztatik fáradni, a mikor is a megtakaritott összeget a perselyből az Ön jelenlétében kivesszük és betéti könyvecskéje javára irjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyüjtés ujból kezdődik. Később, ha pénzre van szüksége, ugy az betéti könyvecskéje terhére, bármikor rendelkezésére áll.

Ezen a vagyongyüjtésre oly kiváló alkalmat mindenki figyelmébe ajánljuk.

Tisztelettel
FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

00000321

SAJÁT ÉRDEKE,

hogy lehetőleg összpontositsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezuton védi érdekeit legjobban.

Előnyei: 1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosit magának.
4. Állandó összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utódá

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körút 10. szám.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
2. Képek.
3. Bőröndök és bőröndáruk.
4. Férfi fehérnemüek.
5. Látcsövek.
6. Fényképkészülékek, felszerelések
7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek
8. Chinaezüstáruk.
9. Csillár- és petroleum-lámpák.
10. Rézbutorok.
11. Szőnyegek.
12 Mindennemü hangszer.

Fenti 12 osztályunk összes cikkei elsőrendű minőségüek és minden osztály cikkeiről külön kimeritő árjegyzékkel rendelkezünk és a kivánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük. Elvünk: Vevőkörünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén. — Minden felvilágositással szivesen szolgálunk. —

NIGRIN
(Fernolendt)
a legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható!
A bécsi vadászati kiállitáson arany érommel kitüntetve.

Valódi
Aspirint
vásárolunk eredeti
Tablettákban
20 drb. K. 1.20.

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld u. Leverkusen b. ∴ Mülheim a Rhein ∴

Hirdetések,

jutányosan
felvétetnek a szerkesztőségünkben Szent István-tér I.

Nigrin legjobb cipőkrém a világon!

Óriási doboz 24, nagy doboz 20, kis doboz 12 fillér. ¼ kgr. 75, ½ kgr. 1·40 1 kgr. 2·70 fillér.

Fernolendt világhirü cipőfénymáza (subick) 4, 6, 10 és 20 filléres dobozokban.

Óriási doboz cipőkrém 20 fillér, nagy doboz 15 fillér. kis doboz 10 fillér.

12 doboz cipőkrém vételénél 1 kis üveg finom parfüm ingyen!

„KEIL" világhirü vegyészeti gyárának főraktára:

Puha és keménypadlóhoz lakk, viasz, linoleum különféle szinekben.

Fa- és vasbútorokhoz való festékek minden szinben. Arany-, ezüst- és bronzlakkok képkeretek restaurálásához. Szalmakalap-festékek. Bőrlakkok. Vazelin. Orosz bőrkenőcs. Bőrapretura, nyeregszappan, kályha- és fémtisztitószerek. **Jégpor,** biztos szer lábizzadás ellen. Lábbeli tisztitószerek. Cipőfüzőkülönlegességek. Cipő és csizmasámfák. Mindenféle cipődiszitések, Kocsimosó- és butortörlő szarvasbőrök 1 koronától fölfelé. Kocsimosószivacsok. Arctörlő bőrök.

PALMA és más kitünő gyártmányu gumisarkok bámulatos olcsó árban. Matracok, divánok, és ülésekbe való lószőr áfrik és tengerifü eredeti gyári árakon.

Denaturált spiritus literje 52 fillér

Nagy lópokrócraktár. —— Vizmentes ponyvák és gabonazsákok —— Olcsób árak mint bárhol.

Langrat Gábor és fiá gépszij- és bőrkereskedésében

Telefon szám 100. Telefon szám 100.

Cipőfelsőrész, Kaptafagyár és Árutelepei Jókai-utca 8. és 10 szám.

Székesfehérvár speciáli üzlete. *Üzletalaptás 1857-ik év.* *Naponta póstai szétküldés.*

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000322